

OBWIESZCZENIE MINISTRA OBRONY NARODOWEJ

z dnia 10 lutego 1986 r.

w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 września 1979 r. w sprawie udzielania odroczeń zasadniczej służby wojskowej oraz uznawania poborowych i żołnierzy za jedynych żywicieli rodzin.

1. Na podstawie § 4 pkt 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 6 lutego 1986 r. zmieniającego rozporządzenia w sprawie udzielania odroczeń zasadniczej służby wojskowej oraz uznawania poborowych i żołnierzy za jedynych żywicieli rodzin oraz w sprawie szczególnych uprawnień żołnierzy i osób spełniających zastępczo obowiązków służby wojskowej oraz członków ich rodzin (Dz. U. Nr 5, poz. 28) ogłasza się w załączniku do niniejszego obwieszczenia jednolity tekst rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 września 1979 r. w sprawie udzielania odroczeń zasadniczej służby wojskowej oraz uznawania poborowych i żołnierzy za jedynych żywicieli rodzin (Dz. U. Nr 21, poz. 124), z uwzględnieniem zmian wprowadzonych rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 23 stycznia 1981 r. zmieniającym przepisy w sprawie uznawania poborowych i żołnierzy za jedynych żywicieli rodzin oraz wypłacania zasiłków miesięcznych (Dz. U. Nr 2, poz. 10), objętych jednolitym tekstem ustalonym obwieszczeniem Ministra Obrony Narodowej z dnia 4 lutego 1981 r. (Dz. U. Nr 3, poz. 16), jak również zmian wprowadzonych wyżej wymienionym rozporządzeniem

Rady Ministrów z dnia 6 lutego 1986 r. — z zastosowaniem ciągłej numeracji paragrafów, ustępów, punktów i liter.

2. Jednolity tekst nie obejmuje:

1) przepisów § 34 i 36 (rozdział 4. Przepisy przejściowe i końcowe) rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 września 1979 r. w sprawie udzielania odroczeń zasadniczej służby wojskowej oraz uznawania poborowych i żołnierzy za jedynych żywicieli rodzin (Dz. U. Nr 21, poz. 124) w brzmieniu:

„§ 34. 1. Poborowi, którzy w dniu wejścia w życie rozporządzenia korzystają z odroczeń zasadniczej służby wojskowej na podstawie dotychczas obowiązujących przepisów, zachowują prawo do tych odroczeń do czasu ich wygaśnięcia.

2. Z dniem wejścia w życie rozporządzenia tracą moc odroczenia udzielone dotychczas studentom szkół wyższych ze względu na odbywanie studiów.”

„§ 36. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą od dnia 15 września 1979 r.”;

- 2) przepisów § 3 i 5 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 stycznia 1981 r. zmieniającego przepisy w sprawie uznawania poborowych i żołnierzy za jedynych żywicieli rodzin oraz wypłacania zasiłków miesięcznych (Dz. U. Nr 2, poz. 10) w brzmieniu:

„§ 3. 1. Zakończony przed wejściem w życie niniejszego rozporządzenia ostateczną decyzją sprawy o uznanie za jedynych żywicieli rodzin:

- 1) żołnierzy zasadniczej służby wojskowej,
- 2) studentów i absolwentów szkół wyższych odbywających długotrwałe przeszkolenie wojskowe

— podlegają ponownemu rozpatrzeniu na wniosek osób zainteresowanych, jeżeli żołnierze ci (studenci, absolwenci) nadal odbywają służbę (przeszkolenie) wojskową, z tym że prawo do świadczeń przysługuje za okres od dnia złożenia wniosku.

2. Członkom rodzin żołnierzy zasadniczej służby wojskowej oraz studentów i absolwentów szkół wyższych, odbywających długotrwałe przeszkolenie wojskowe, uznanych w czasie pełnienia służby wojskowej za jedynych żywicieli rodzin, którzy w dniu wejścia w życie rozporządzenia pełnią nadal czynną służbę wojskową, wypłaca się — niezależnie od bieżących zasiłków miesięcznych — jednorazowo zasiłki miesięczne za okres od dnia wniesienia podania o przyznanie zasiłków, nie wcześniej jednak niż od dnia wcielenia do służby, do dnia uprawomocnienia się decyzji o uznaniu za jedynego żywiciela rodziny, jeżeli zasiłki za ten okres nie zostały im wypłacone.”

„§ 5. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą od dnia 1 stycznia 1981 r.”;

- 3) przepisów § 3 i 5 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 6 lutego 1986 r. zmieniającego rozporządzenia w sprawie udzielania odroczeń zasadniczej służby wojskowej oraz uznawania poborowych i żołnierzy

za jedynych żywicieli rodzin oraz w sprawie szczególnych uprawnień żołnierzy i osób spełniających zastępczo obowiązek służby wojskowej oraz członków ich rodzin (Dz. U. Nr 5, poz. 28) w brzmieniu:

„§ 3. 1. Wydane przed dniem wejścia w życie rozporządzenia:

- 1) ostateczne orzeczenia komisji poborowych:

a) o udzieleniu poborowym odroczenia zasadniczej służby wojskowej ze względu na konieczność sprawowania bezpośredniej opieki nad członkiem rodziny lub prowadzenie gospodarstwa rolnego,

b) o uznaniu poborowego za jedynego żywiciela rodziny

— zachowują moc do czasu upływu ich ważności;

- 2) ostateczne decyzje terenowych organów administracji państwowej:

a) o uznaniu konieczności sprawowania przez żołnierza bezpośredniej opieki nad członkiem rodziny lub prowadzenia gospodarstwa rolnego,

b) o uznaniu żołnierza za jedynego żywiciela rodziny

— zachowują moc do czasu wydania orzeczenia komisji poborowej.

2. Sprawy, o których mowa w ust. 1, wszczęte i nie zakończone w dniu wejścia w życie rozporządzenia ostatecznymi orzeczeniami (decyzjami), rozpatruje się z uwzględnieniem zmian wynikających z niniejszego rozporządzenia.

3. Przepisy ust. 1 pkt 2 i ust. 2 stosuje się odpowiednio do osób odbywających zastępczą służbę poborowych, zasadniczą służbę w obronie cywilnej oraz do studentów i absolwentów szkół wyższych odbywających długotrwałe przeszkolenie wojskowe.”

„§ 5. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.”

Minister Obrony Narodowej: *F. Siwicki*

Załącznik do obwieszczenia Ministra Obrony Narodowej z dnia 10 lutego 1986 r. (poz. 31)

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 7 września 1979 r.

w sprawie udzielania odroczeń zasadniczej służby wojskowej oraz uznawania poborowych i żołnierzy za jedynych żywicieli rodzin.

Na podstawie art. 37 ust. 6 i art. 98 ust. 5 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz. U. z 1984 r. Nr 7 poz. 31) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1

Udzielanie poborowym odroczeń zasadniczej służby wojskowej oraz uznawanie ich za jedynych żywicieli rodzin przez rejonową komisję poborową.

§ 1. Rejonowa komisja poborowa orzeka o:

- 1) udzieleniu poborowemu odroczenia zasadniczej służby wojskowej ze względu na:

a) konieczność sprawowania bezpośredniej opieki nad członkiem rodziny,

b) prowadzenie gospodarstwa rolnego;

- 2) uznaniu poborowego za jedynego żywiciela rodziny.

§ 2. 1. Członkami rodziny, nad którymi sprawowanie bezpośredniej opieki uzasadnia udzielenie poborowemu odroczenia zasadniczej służby wojskowej, są:

- 1) zaliczeni do I grupy inwalidów:

a) rodzice i dziadkowie,

b) żona,

c) dzieci własne, przysposobione, pasierbowie oraz dzieci obce wzięte na wychowanie i utrzymanie, w tym także w ramach rodziny zastępczej,

d) rodzeństwo;

2) osoby wymienione w pkt 1 lit. c) i d) także jeżeli nie ukończyły 16 lat życia.

2. Za członka rodziny uważa się również osobę, która wychowywała i utrzymywała poborowego przez okres co najmniej trzech lat przed ukończeniem przez niego 18 roku życia, jeżeli została zaliczona do I grupy inwalidów.

3. Poborowy sprawuje bezpośrednią opiekę nad członkiem rodziny (ust. 1), jeżeli wspólnie z nim zamieszkuje i nie ma w tej miejscowości innego członka rodziny, który może zastąpić poborowego w sprawowaniu tej opieki. O zdolności do zastąpienia poborowego w sprawowaniu opieki nad inwalidą I grupy przez innego członka rodziny, zaliczonego do II grupy inwalidów, orzeka komisja lekarska do spraw inwalidztwa i zatrudnienia.

§ 3. 1. Odroczenia zasadniczej służby wojskowej ze względu na prowadzenie gospodarstwa rolnego udziela się poborowemu, jeżeli występują łącznie następujące warunki:

1) poborowy:

a) prowadzi gospodarstwo rolne o obszarze co najmniej 3 ha użytków rolnych, nabyte przez niego w drodze dziedziczenia, zapisu lub przekazania następcy albo przez jego żonę w tym samym trybie lub stanowiące własność albo będące w posiadaniu jego rodziców lub osoby wymienionej w § 7 ust. 1 pkt 3,

b) zamieszkuje w miejscowości, w której jest położone to gospodarstwo, lub w miejscowości pobliskiej, jeżeli zapewnia to zachowanie stałej więzi z gospodarstwem;

2) prowadzenie gospodarstwa, o którym mowa w pkt 1,

a) jest uzależnione od osobistej pracy poborowego, a w miejscowości, w której jest położone to gospodarstwo, i w miejscowości pobliskiej (pkt 1 lit. b) nie ma innego członka rodziny zdolnego do zastąpienia poborowego w prowadzeniu gospodarstwa rolnego, a także w gospodarstwie tym nie zatrudnia się na stałe pracownika,

b) stanowi — z zastrzeżeniem przepisu ust. 5 — jedyne źródło utrzymania poborowego i zamieszkałych z nim wspólnie członków rodziny.

2. Odroczenia zasadniczej służby wojskowej ze względu na prowadzenie gospodarstwa rolnego udziela się również

1) samotnemu poborowemu, nie mającemu członków rodziny (osoby) wymienionych w § 7 ust. 1 pkt 1—3, jeżeli prowadzi gospodarstwo rolne stanowiące jego własność o obszarze co najmniej 2 ha użytków rolnych, w którego skład wchodzi dom mieszkalny lub zabudowania gospodarcze, a gospodarstwo to stanowi jego jedyne źródło utrzymania;

2) poborowemu, który prowadzi gospodarstwo rolne o obszarze co najmniej 3 ha użytków rolnych, odpowiadające warunkom określonym w ust. 1 pkt 1 lit b) i pkt 2, jeżeli gospodarstwo to zostało nabyte przez niego w drodze kupna, umowy dożywocia, za-

miany lub darowizny w okresie nie krótszym niż 2 lata przed złożeniem podania o udzielenie odroczenia zasadniczej służby wojskowej ze względu na prowadzenie gospodarstwa rolnego.

3. Odroczenie zasadniczej służby wojskowej ze względu na prowadzenie gospodarstwa rolnego może być udzielone:

1) poborowemu prowadzącemu gospodarstwo rolne, odpowiadające warunkom określonym w ust. 1 i 2 pkt 2, mimo że:

a) w gospodarstwie tym jest zatrudniony na stałe pracownik, jeżeli wspólnie zamieszkali członkowie rodziny poborowego, niezdolni do wykonywania podstawowych prac w gospodarstwie rolnym, jednocześnie nie są w stanie pokierować prowadzeniem gospodarstwa ze względu na wiek lub stan zdrowia,

b) członek jego rodziny pracuje w wyuczonym zawodzie przez okres krótszy niż 2 lata, jeżeli jest to uzasadnione szczególnym charakterem wykonywanego zawodu;

2) samotnemu poborowemu prowadzącemu gospodarstwo rolne:

a) o obszarze poniżej 2 ha użytków rolnych, jeżeli gospodarstwo to odpowiada innym warunkom określonym w ust. 2 pkt 1,

b) w którym jest zatrudniony na stałe pracownik, jeżeli obszar użytków rolnych gospodarstwa przekracza 2 ha, a prowadzenie tego gospodarstwa stanowi jedyne źródło utrzymania poborowego.

4. Członkami rodziny niezdolnymi do zastąpienia poborowego w prowadzeniu gospodarstwa rolnego są:

1) żona oraz osoby wymienione w § 7 ust. 1 pkt 1—3, jeżeli:

a) odpowiadają warunkom określonym w § 8 ust. 1—3, z tym że kobietę-członka rodziny, która nie odpowiada tym warunkom uważa się również za niezdolną do zastąpienia poborowego, jeżeli musiałaby sama prowadzić gospodarstwo rolne o obszarze co najmniej 5 ha użytków rolnych, albo

b) orzeczeniem komisji lekarskiej do spraw inwalidztwa i zatrudnienia zostali zaliczeni do I lub II grupy inwalidów albo do III grupy inwalidów z uznaniem za całkowicie niezdolnych do pracy w gospodarstwie rolnym, na zasadach określonych w przepisach w sprawie składu komisji lekarskich do spraw inwalidztwa i zatrudnienia, trybu postępowania, trybu kierowania na badanie przez te komisje oraz szczegółowych zasad ustalania inwalidztwa, albo

c) sprawują bezpośrednią opiekę nad członkiem rodziny wymienionym w § 2 ust. 1 pkt 1 i w ust. 2; przepis § 2 ust. 3 stosuje się odpowiednio;

2) żona oraz osoby wymienione w § 7 ust. 1 pkt 1—3, nie odpowiadające warunkom określonym w pkt 1, jeżeli prowadzą własne gospodarstwo lub co najmniej od 2 lat są zatrudnione w wyuczonym zawodzie i ze względu na obszar prowadzonego przez siebie gospodarstwa lub rodzaj produkcji rolnej albo szczególny charakter wykonywanego zawodu iu pomoc w prowadzeniu gospodarstwa jest niemożliwa

bądź też nie zapewni właściwego prowadzenia tego gospodarstwa.

5. Nie stanowi źródła utrzymania w rozumieniu przepisu ust. 1 pkt 2 lit. b) renta, emerytura, zasiłek miesięczny lub wychowawczy, jak również zasiłek (dodatek) rodzinny, pielęgnacyjny oraz dla sierot zupełnych — pobierane przez członków rodziny niezdolnych do zastąpienia poborowego przy wykonywaniu podstawowych prac w gospodarstwie rolnym (ust. 4 pkt 1).

6. Odroczenie zasadniczej służby wojskowej ze względu na prowadzenie gospodarstwa rolnego może być udzielone wyłącznie jednemu członkowi rodziny pracującemu w tym gospodarstwie. Prowadzenie tego samego gospodarstwa może stanowić podstawę do udzielenia odroczenia kolejnym poborowym członkom rodziny, pod warunkiem, że poborowy-członek rodziny, który wcześniej w tym samym gospodarstwie skorzystał z odroczenia z tego samego tytułu, odbył w pełnym wymiarze lub odbywa zasadniczą służbę wojskową (zastępczą służbę poborowych, zasadniczą służbę w obronie cywilnej lub służbę w formacjach uzbrojonych nie wchodzących w skład sił zbrojnych) albo w razie śmierci tego poborowego lub zaliczenia go do I lub II grupy inwalidów albo do III grupy inwalidów z uznaniem za całkowicie niezdolnego do pracy w gospodarstwie rolnym.

§ 4. 1. Odroczenia zasadniczej służby wojskowej ze względu na prowadzenie gospodarstwa rolnego można również udzielić poborowemu, jeżeli w okresie dwóch lat przed datą złożenia podania o odroczenie służby gospodarstwo uległo w znacznej mierze zniszczeniu z powodu klęski żywiołowej (pożaru, powodzi itp.) i doprowadzenie go do poprzedniego stanu bez udziału poborowego byłoby niemożliwe.

2. Członka rodziny zdolnego do wykonywania podstawowych prac w gospodarstwie rolnym uważa się za niezdolnego do zastąpienia poborowego, jeżeli w okresie, o którym mowa w ust. 1, prowadzone przez tego członka rodziny gospodarstwo rolne uległo w znacznej mierze zniszczeniu z powodu klęski żywiołowej i doprowadzenie go do poprzedniego stanu byłoby niemożliwe w razie równoczesnego prowadzenia gospodarstwa poborowego.

§ 5. Przez użyte w § 3 ust. 1 pkt 2 i ust. 3 pkt 1 oraz w § 4 ust. 2 w odpowiedniej liczbie i przypadku określenie „członek rodziny” należy rozumieć członków rodziny (osobę) wymienionych w § 7 ust. 1 pkt 1—3, z tym że w razie prowadzenia przez poborowego gospodarstwa rolnego:

- 1) nabytego przez niego lub stanowiącego własność albo będącego w posiadaniu jego rodziców lub osoby wymienionej w § 7 ust. 1 pkt 3 — członków jego rodziny oraz członków rodziny tej osoby;
- 2) nabytego przez żonę poborowego — członków jej rodziny.

§ 6. 1. Za jedyne źródło utrzymania rodziny uznaje się poborowego, na którego utrzymaniu pozostają:

- 1) żona,
- 2) dzieci własne, przysposobione, pasierbowie oraz dzieci obce wzięte na wychowanie i utrzymanie, w tym także w ramach rodziny zastępczej

— jeżeli jego praca stanowi jedyne źródło ich utrzymania.

2. Za jedyne źródło utrzymania rodziny uznaje się również poborowego, który przyczynia się do utrzymania osób wymienionych w ust. 1, uzyskujących dochód lub pobierających rentę (emeryturę) w wysokości nie przekraczającej kwoty zasiłku miesięcznego dla jednej osoby, obliczonego stosownie do przepisów w sprawie szczególnych uprawnień żołnierzy i osób spełniających zastępczo obowiązek służby wojskowej oraz członków ich rodzin. Za dochód nie uważa się zasiłku (dodatku) rodzinnego, pielęgnacyjnego oraz dla sierot zupełnych.

3. Warunek przyczyniania się do utrzymania, o którym mowa w ust. 2, zostaje spełniony, jeżeli:

- 1) uzyskiwany dochód lub pobierana renta (emerytura) przez żonę lub dzieci — łącznie wynoszą mniej niż stanowiłaby kwota zasiłków miesięcznych dla analogicznej liczby osób uprawnionych do tych zasiłków,
- 2) różnica pomiędzy kwotą obliczonych zasiłków a łącznym dochodem lub rentą (emeryturą) wynosi co najmniej 10% kwoty najniższego wynagrodzenia zasadniczego za pełny miesięczny wymiar czasu pracy.

4. Poborowego, którego żona uzyskuje dochód lub pobiera rentę (emeryturę) w wysokości przekraczającej kwotę zasiłku miesięcznego (ust. 2), uznaje się za jedyne źródło utrzymania rodziny, przyczyniającego się do utrzymania dzieci, jeżeli spełniony został warunek określony w ust. 3.

§ 7. 1. Za jedyne źródło utrzymania rodziny uznaje się także poborowego, na którego utrzymaniu pozostają:

- 1) rodzice i dziadkowie,
- 2) rodzeństwo,
- 3) osoba, która wychowywała i utrzymywała poborowego przez okres co najmniej trzech lat przed ukończeniem przez niego 18 roku życia

— jeżeli jego praca stanowi jedyne źródło ich utrzymania, a nie ma innych członków rodziny, którzy mogliby go w tym zastąpić.

2. Za jedyne źródło utrzymania rodziny można uznać również poborowego, który przyczynia się do utrzymania osób wymienionych w ust. 1 pkt 1—3. Przepisy § 6 ust. 2 i 3 stosuje się odpowiednio.

§ 8. 1. Żona pozostaje na utrzymaniu poborowego, jeżeli wychowuje co najmniej jedno z dzieci lub rodzeństwa poborowego w wieku do lat 8 i ze względu na konieczność sprawowania opieki nad nimi nie uzyskuje dochodu oraz nie ma możliwości zapewnienia tej opieki w przedszkolu.

2. Rodzice i dziadkowie lub osoba wymieniona w § 7 ust. 1 pkt 3 pozostają na utrzymaniu poborowego, jeżeli:

- 1) ukończyli: mężczyzna 65 lat, a kobieta 60 lat życia, a jeżeli są kombatantami, inwalidami wojennymi lub wojskowymi — odpowiednio 60 i 55 lat życia, albo
- 2) wychowują co najmniej jedno z dzieci lub rodzeństwa poborowego w wieku do lat 8, z jednoczesnym spełnieniem warunków, o których mowa w ust. 1.

3. Dzieci oraz rodzeństwo pozostają na utrzymaniu poborowego, jeżeli:

- 1) nie mają ukończonych 16 lat życia lub

- 2) nie pracują zarobkowo i odbywają studia dzienne w szkole wyższej — do ukończenia 25 lat życia albo
- 3) nie pracują zarobkowo i pobierają naukę w trybie stacjonarym:
 - a) w pedagogicznym studium technicznym lub w studium nauczycielskim — do ukończenia 22 lat życia,
 - b) w szkole zawodowej dla absolwentów liceów ogólnokształcących — do ukończenia 22 lat życia,
 - c) w średniej szkole zawodowej opartej na podbudowie zasadniczej szkoły zawodowej lub II klasie liceum ogólnokształcącego — do ukończenia 21 lat życia,
 - d) w innej szkole średniej niż określona pod lit. a) i c) — do ukończenia 20 lat życia,
 - e) w zasadniczej szkole zawodowej lub szkole przysposabiającej do zawodu — do ukończenia 18 lat życia,
 - f) w państwowej szkole artystycznej II stopnia — do ukończenia 23 lat życia,
 - g) w państwowej szkole artystycznej dla absolwentów szkół średnich — do ukończenia 23 lat życia.

4. Zona i dzieci oraz osoby, o których mowa w § 7 ust. 1 pkt 1-3, pozostają — niezależnie od wieku — na utrzymaniu poborowego także w razie zaliczenia ich orzeczeniem komisji lekarskiej do spraw inwalidztwa i zatrudnienia do I lub II grupy inwalidów, jeżeli nie pobierają świadczeń emerytalno-rentowych lub nie mają zapewnionego utrzymania z innych źródeł; zona pozostaje również na utrzymaniu poborowego, jeżeli spełnia odpowiednio jeden z warunków określonych w ust. 3 pkt 2 i 3.

5. Zona i dzieci nie pozostają na utrzymaniu poborowego, mimo że spełniają odpowiednio warunki określone w ust. 1 i 3, jeżeli zamieszkują wspólnie z rodzicami (rodzicami męża) prowadzącymi:

- 1) gospodarstwo rolne, z którego dochód, ustalony stosownie do przepisów w sprawie określenia wysokości przeciętnego dochodu z pracy w rolnictwie nie uspołecznionym z I ba przeliczeniowego, przekracza w stosunku miesięcznym, w przeliczeniu na członka rodziny wspólnie zamieszkałego, wysokość dwukrotnego najniższego wynagrodzenia pracowników uspołecznionych zakładów pracy za pełny miesięczny wymiar czasu pracy,
- 2) działalność w zakresie handlu, rzemiosła lub usług, jeżeli przynosi to w stosunku miesięcznym dochód, w przeliczeniu na członka rodziny wspólnie zamieszkałego, w wysokości, o której mowa w pkt 1.

§ 9. 1. Podanie o odroczenie zasadniczej służby wojskowej ze względu na konieczność sprawowania bezpośredniej opieki nad członkiem rodziny lub prowadzenie gospodarstwa rolnego albo o uznanie za jedyne go żywiciela rodziny może wnieść poborowy lub członek jego rodziny.

2. Podanie o odroczenie zasadniczej służby wojskowej wnosi się:

- 1) ze względu na konieczność sprawowania bezpośredniej opieki nad członkiem rodziny oraz o uznanie za jedyne go żywiciela rodziny — do terenowego organu administracji państwowej o właściwości szczególnej do spraw społeczno-administracyjnych

stopnia podstawowego, właściwego według miejsca pobytu stałego lub pobytu czasowego trwającego ponad dwa miesiące członka rodziny pozostającego pod bezpośrednią opieką poborowego lub na jego utrzymaniu,

- 2) ze względu na prowadzenie gospodarstwa rolnego — do terenowego organu administracji państwowej o właściwości szczególnej do spraw społeczno-administracyjnych stopnia podstawowego, właściwego według miejsca położenia tego gospodarstwa.

3. Podanie wnosi się na ustalonym formularzu. W podaniu powinny być wskazane okoliczności, które uzasadniają konieczność udzielenia odroczenia lub uznania za jedyne go żywiciela rodziny. W razie potrzeby organ przyjmujący podanie może zażądać udowodnienia poszczególnych okoliczności.

§ 10. 1. Do podania o odroczenie zasadniczej służby wojskowej z tytułu pozostawania członka rodziny pod bezpośrednią opieką poborowego lub na jego utrzymaniu, jeżeli członek rodziny ubiega się o zaliczenie do jednej z grup inwalidów, należy dołączyć dokumenty określone w przepisach dotyczących komisji lekarskich do spraw inwalidztwa i zatrudnienia, o których mowa w § 3 ust. 4 pkt 1 lit. b)

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio przy ubieganiu się również o orzeczenie komisji lekarskiej do spraw inwalidztwa i zatrudnienia o niezdolności do zastąpienia poborowego w sprawowaniu opieki nad inwalidą I grupy przez innego członka rodziny, zaliczonego do II grupy inwalidów.

3. Wywiad zawodowy z miejsca pracy, przewidziany w przepisach, o których mowa w ust. 1, sporządza dla osoby zatrudnionej w uspołecznionym zakładzie pracy kierownik tego zakładu albo osoba przez niego upoważniona. Warunki pracy osoby zatrudnionej w indywidualnym gospodarstwie rolnym stwierdza terenowy organ administracji państwowej o właściwości szczególnej do spraw społeczno-administracyjnych stopnia podstawowego.

4. W razie ubiegania się członka rodziny poborowego uznanego za inwalidę II lub III grupy o zmianę tej grupy, do podania należy dołączyć posiadane orzeczenie komisji lekarskiej do spraw inwalidztwa i zatrudnienia oraz zaświadczenie lekarskie stwierdzające pogorszenie stanu zdrowia.

§ 11. 1. Jeżeli warunkiem udzielenia poborowemu odroczenia jest wydanie orzeczenia o inwalidztwie członka jego rodziny lub zaliczenie do innej grupy inwalidów albo wydanie w stosunku do osoby zaliczonej do II grupy inwalidów orzeczenia o niezdolności do zastąpienia poborowego w sprawowaniu opieki nad inwalidą I grupy, terenowy organ administracji państwowej o właściwości szczególnej do spraw społeczno-administracyjnych stopnia podstawowego przesyła dokumenty, o których mowa w § 10 ust. 1 i 4, z wyjątkiem podania o odroczenie zasadniczej służby wojskowej, do oddziału (inspektoratu) Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, właściwego ze względu na miejsce zamieszkania danej osoby (członka rodziny).

2. Komisja lekarska do spraw inwalidztwa i zatrudnienia wydaje orzeczenia, o których mowa w ust. 1, na wniosek terenowego organu administracji państwowej o właściwości szczególnej do spraw społeczno-administracyjnych stopnia podstawowego. Wypis z treści orzeczenia oddział (inspektorat) Zakładu Ubezpieczeń Społecznych przesyła organowi, który wystąpił z wnioskiem.

3. Orzeczenie wydane przez komisję lekarską jest ważne przez okres jednego roku, chyba że komisja ustanowi inny okres ważności orzeczenia.

§ 12. 1. Terenowy organ administracji państwowej, o którym mowa w § 9 ust. 2, po otrzymaniu podania przesyła je wraz ze swoją opinią do terenowego organu administracji państwowej o właściwości szczególnej do spraw społeczno-administracyjnych stopnia podstawowego, właściwego ze względu na miejsce pobytu poborowego, w celu przekazania rejonowej komisji poborowej.

2. Rejonowa komisja poborowa przesyła wojskowej komendzie uzupełnień, właściwej ze względu na miejsce pobytu poborowego, jeden egzemplarz orzeczenia o udzieleniu odroczenia zasadniczej służby wojskowej lub o uznaniu poborowego za jedynego żywiciela rodziny. Orzeczenie o uznaniu poborowego za jedynego żywiciela rodziny przesyła się także terenowemu organowi administracji państwowej o właściwości szczególnej stopnia podstawowego, do którego podanie zostało wniesione (§ 9 ust. 2 pkt 1).

§ 13. Przepisy § 1—12 stosuje się odpowiednio do studentów i absolwentów szkół wyższych przeznaczonych do odbycia długotrwałego przeszkolenia wojskowego, z tym że w wypadkach, o których mowa w § 1 pkt 1, rejonowa komisja poborowa orzeka o udzieleniu odroczenia długotrwałego przeszkolenia wojskowego.

Rozdział 2

Udzielanie poborowym odroczeń zasadniczej służby wojskowej przez wojskowego komendanta uzupełnień.

§ 14. Wojskowy komendant uzupełnień udziela odroczeń zasadniczej służby wojskowej ze względu na:

- 1) utrzymywanie rodziny,
- 2) pobieranie nauki,
- 3) wykonywanie zawodu.

§ 15. 1. W razie uznania poborowego przez rejonową komisję poborową za jedynego żywiciela rodziny, wojskowy komendant uzupełnień może udzielić poborowemu odroczenia zasadniczej służby wojskowej albo — kierując się potrzebami sił zbrojnych, stosownie do ustaleń Ministra Obrony Narodowej — przeznaczyć go i powołać do jej odbycia.

2. Jeżeli poborowy, o którym mowa w ust. 1, zostanie powołany do odbycia zasadniczej służby wojskowej, wojskowy komendant uzupełnień niezwłocznie zawiadamia właściwy terenowy organ administracji państwowej o właściwości szczególnej do spraw zdrowia i opieki społecznej stopnia podstawowego o wcieleniu poborowego do jednostki wojskowej — w celu przyznania i wypłacania uprawnionym członkom rodziny zasiłków miesięcznych.

§ 16. 1. Odroczenia zasadniczej służby wojskowej ze względu na pobieranie nauki udziela się poborowym będącym uczniami następujących szkół średnich i politechnicznych:

- 1) szkół zawodowych dla absolwentów liceów ogólnokształcących;

- 2) średnich studiów zawodowych;
- 3) techników zawodowych i szkół równorzędnych;
- 4) pedagogicznych studiów technicznych i studiów nauuczycielskich;
- 5) liceów zawodowych;
- 6) liceów ogólnokształcących;
- 7) państwowych szkół artystycznych II stopnia, politechnicznych szkół artystycznych dla absolwentów szkół średnich;
- 8) państwowych studiów kulturalno-oświatowych i bibliotekarskich.

2. Odroczenia udziela się uczniom szkół wymienionych w ust. 1, pobierającym naukę w systemie dziennym lub wieczorowym w trybie stacjonarnym.

3. Osobom pobierającym naukę w systemie wieczorowym w trybie stacjonarnym udziela się odroczenia pod warunkiem przyjęcia ich do szkoły na podstawie skierowania zakładu pracy, wydanego na zasadach określonych w przepisach w sprawie kierowania pracownikami upoświadczonego zakładu pracy do szkół dla pracujących.

§ 17. Odroczenia zasadniczej służby wojskowej udziela się na okres planowego ukończenia nauki, nie dłużej jednak niż do końca roku szkolnego w tym roku kalendarzowym, w którym uczeń w szkołach wymienionych w § 16 ust. 1:

- 1) w pkt 1—4 i 8 — ukończy 22 lata,
- 2) w pkt 5 i 6 — ukończy 21 lat,
- 3) w pkt 7 — ukończy 23 lata życia.

§ 18. Poborowym, będącym uczniami szkół wymienionych w § 16 ust. 1, nie udziela się odroczenia zasadniczej służby wojskowej ze względu na pobieranie nauki, jeżeli:

- 1) przed rozpoczęciem nauki w szkołach zawodowych dla absolwentów liceów ogólnokształcących oraz w państwowych studiach kulturalno-oświatowych i bibliotekarskich — ukończyli średnią szkołę techniczną (technikum, liceum zawodowe);
- 2) z przedstawionego zaświadczenia szkoły wynika, że poborowy nie będzie mógł ukończyć nauki do osiągnięcia wieku określonego w § 17;
- 3) zostali skreśleni z ewidencji szkół, o ile skreślenie to nastąpiło po pierwszym zgłoszeniu się do poboru, chociażby w roku, w którym nastąpiło skreślenie, ponownie zostali przyjęci na naukę;
- 4) szkoły te prowadzone są przez organizacje i instytucje oraz osoby prawne i fizyczne na podstawie art. 39 ustawy z dnia 15 lipca 1961 r. o rozwoju systemu oświaty i wychowania (Dz. U. Nr 32, poz. 160, z 1971 r. Nr 12, poz. 115, z 1972 r. Nr 16, poz. 114, z 1975 r. Nr 45, poz. 234 i z 1984 r. Nr 49, poz. 253), z wyjątkiem szkół mających uprawnienia szkół państwowych nadane przez Ministra Oświaty i Wychowania.

§ 19. 1. W celu uzyskania odroczenia ze względu na pobieranie nauki poborowy jest obowiązany przedłożyć zaświadczenie szkoły przedstawicielowi wojskowej komendy uzupełnień w czasie stawiania przed komisją poborową, a jeżeli komisja ta nie działa lub poborowy

nie został wezwany do poboru — w wojskowej komendzie uzupełnień.

2. Zaświadczenie, o którym mowa w ust. 1, powinno zawierać następujące dane:

- 1) nazwę szkoły;
- 2) nazwisko i imię, imię ojca oraz datę i miejsce urodzenia ucznia;
- 3) określenie klasy, w której uczeń pobiera naukę, czas trwania nauki w szkole oraz system i tryb jej pobierania;
- 4) określenie klasy oraz nazwę szkoły, do której uczeń uczęszczał w poprzednim roku szkolnym;
- 5) miejsce i datę wystawienia zaświadczenia, pieczęć urzędową szkoły oraz podpis dyrektora szkoły.

3. Wojskowy komendant uzupełnień może odmówić udzielenia odroczenia ze względu na pobieranie nauki poborowemu, który bez uzasadnionych przyczyn nie stawiał się do poboru w określonym terminie i miejscu albo nie przedstawił zaświadczenia szkoły w dniu stawienia się do poboru lub w ustalonym terminie.

§ 20. Poborowy, który po zakończeniu poboru, a przed powołaniem do zasadniczej służby wojskowej, został przyjęty na naukę do jednej ze szkół określonych w § 16 ust. 1, jest obowiązany — w celu uzyskania odroczenia tej służby — złożyć zaświadczenie, o którym mowa w § 19 ust. 1, w wojskowej komendzie uzupełnień właściwej według jego miejsca pobytu stałego lub pobytu czasowego trwającego ponad 2 miesiące. Zaświadczenie to należy złożyć w terminie 10 dni od rozpoczęcia roku szkolnego w danej szkole.

§ 21. Szkoła, w której pobierają naukę poborowi korzystający z odroczenia zasadniczej służby wojskowej, jest obowiązana zawiadomić w terminie 7 dni wojskową komendę uzupełnień, właściwą ze względu na przynależność ewidencyjną tych poborowych, o ustaniu warunków odroczenia poborowym zasadniczej służby wojskowej ze względu na pobieranie nauki, z podaniem przyczyn ustania tych warunków. Udzielone odroczenie podlega uchyleniu przez wojskowego komendanta uzupełnień.

§ 22. 1. Odroczenia **zasadniczej służby wojskowej** ze względu na wykonywanie zawodu, za zgodą poborowego, udziela wojskowy komendant uzupełnień na wniosek kierownika przedsiębiorstwa państwowego, wykonującego szczególnie ważne zadania produkcyjne.

2. Odroczenia ze względu na wykonywanie zawodu udziela się poborowemu na okres jednego roku, jednak nie dłużej niż do końca roku kalendarzowego, w którym kończy 23 lata życia.

3. Liczbę poborowych uprawnionych do korzystania z odroczeń zasadniczej służby wojskowej ze względu na wykonywanie zawodu w poszczególnych przedsiębiorstwach, stanowiska, na których udziela się odroczeń, oraz roczniki poborowych uprawnionych do korzystania z odroczenia określają odrębne przepisy.

§ 23. Odroczenia zasadniczej służby wojskowej ze względu na wykonywanie zawodu nie udziela się poborowemu, który:

- 1) w danym roku kalendarzowym kończy 19 lat życia;
- 2) bez uzasadnionych przyczyn nie stawiał się do poboru w określonym terminie i miejscu;

3) faktycznie nie pracuje na stanowisku stanowiącym podstawę do udzielenia odroczenia **zasadniczej służby wojskowej** lub pracuje w niepełnym wymiarze czasu pracy.

§ 24. Zakłady pracy są obowiązane zawiadamiać w ciągu 7 dni właściwą wojskową komendę uzupełnień o ustaniu zatrudnienia poborowego, któremu udzielono odroczenia **zasadniczej służby wojskowej** ze względu na wykonywanie zawodu, lub o zmianie stanowiska **pracy**, którego **zajmowanie** stanowiło podstawę udzielenia poborowemu tego odroczenia, jak również o okolicznościach, o których mowa w § 23 pkt 3. Udzielone odroczenie podlega uchyleniu przez wojskowego komendanta uzupełnień.

Rozdział 3

Uznawanie konieczności sprawowania przez żołnierzy bezpośredniej opieki nad członkiem rodziny, prowadzenia gospodarstwa rolnego oraz uznawanie ich za jedynych żywicieli rodzin.

§ 25. 1. Decyzja o konieczności sprawowania przez żołnierza odbywającego **zasadniczą służbę wojskową** **bezpośredniej opieki nad członkiem rodziny, prowadzenia gospodarstwa rolnego** oraz o uznaniu go za **jedynego żywiciela rodziny** może być wydana, jeżeli zachodzą warunki określone w § 2—8.

2. Za **jedynego żywiciela rodziny** uznaje się również żołnierza odbywającego **zasadniczą służbę wojskową**:

- 1) który przed rozpoczęciem tej służby nie był zatrudniony ze względu na pobieranie nauki lub z innych szczególnie uzasadnionych przyczyn,
- 2) którego żona będąca co najmniej w 17 tygodniu ciąży nie może z tego powodu podjąć lub uzyskać zatrudnienia; ciąża powinna być udokumentowana aktualnym zaświadczeniem zakładu społecznego służby zdrowia; fakt niemożności zatrudnienia stwierdza terenowy organ administracji państwowej o właściwości **szczególnej do spraw zatrudnienia** stopnia podstawowego.

§ 26. 1. Podanie na ustalonym formularzu (§ 9 ust. 3) w sprawach wymienionych w § 25 może wnieść żołnierz lub członek jego rodziny; w podaniu należy wymienić wojskową komendę uzupełnień, która powołała żołnierza do służby wojskowej, datę rozpoczęcia służby, numer (nazwę) jednostki wojskowej, w której żołnierz odbywa **służbę**, oraz miejsce **stacjonowania** tej jednostki.

2. Podanie wnosi się do terenowego organu administracji państwowej o właściwości **szczególnej do spraw społeczno-administracyjnych** stopnia podstawowego, właściwego stosownie do przepisu § 9 ust. 2. Przepisy § 10 i 11 stosuje się odpowiednio.

3. Żołnierz wnosi podanie za pośrednictwem dowódcy jednostki wojskowej, w której odbywa **służbę**. Podanie żołnierza nie podlega opiniowaniu przez jego przełożonych.

§ 27. Jeżeli wskazane w podaniu okoliczności nie są wystarczająco udokumentowane, terenowy organ administracji państwowej o właściwości **szczególnej do spraw społeczno-administracyjnych** stopnia podstawowego **wyważa niezwłocznie do usunięcia braków**, w razie gdy nie może dokonać tego we **własnym zakresie**. Postępowanie

tego organu w celu uzupełnienia dowodów powinno zakończyć się nie później niż przed upływem 14 dni od wniesienia podania.

§ 28. 1. Terenowy organ administracji państwowej o właściwości szczególnej do spraw społeczno-administracyjnych stopnia podstawowego wydaje decyzję stwierdzającą konieczność sprawowania przez żołnierza bezpośredniej opieki nad członkiem rodziny, prowadzenia przez niego gospodarstwa rolnego oraz decyzję o uznaniu go za jedynego żywiciela rodziny w terminie 3 dni od udokumentowania podania. Decyzja powinna zawierać uzasadnienie faktyczne i prawne. Decyzja w sprawie uznania żołnierza za jedynego żywiciela rodziny powinna ponadto wymieniać osoby pozostające na jego utrzymaniu.

2. Decyzję doręcza się osobie, która wniosła podanie; jeżeli podanie wniósł żołnierz, decyzję przesyła się do dowódcy jednostki wojskowej, w której żołnierz odbywa służbę, w celu doręczenia mu jej za pokwitowaniem odbioru.

§ 29. 1. Od decyzji, o której mowa w § 28, przysługuje:

- 1) osobie, która wniosła podanie — odwołanie do terenowego organu administracji państwowej o właściwości szczególnej do spraw społeczno-administracyjnych stopnia wojewódzkiego w terminie 14 dni od doręczenia decyzji;
 - 2) szefowi wojewódzkiego sztabu wojskowego — sprzeciw do organu wymienionego w pkt 1 w terminie 14 dni od doręczenia decyzji wojskowemu komendantowi uzupełnień
- za pośrednictwem organu, który wydał tę decyzję.

2. O wniesieniu sprzeciwu szef wojewódzkiego sztabu wojskowego zawiadamia osobę, która wniosła podanie.

3. Jeśli organ, który wydał decyzję, uzna, że odwołanie lub sprzeciw zasługuje w całości na uwzględnienie, może wydać nową decyzję, w której uchyli lub zmieni zaskarżoną decyzję.

§ 30. Terenowy organ administracji państwowej o właściwości szczególnej do spraw społeczno-administracyjnych stopnia podstawowego jest obowiązany przesyłać odwołanie i sprzeciw wraz z aktami sprawy terenowemu organowi administracji państwowej o właściwości szczególnej do spraw społeczno-administracyjnych stopnia wojewódzkiego w terminie 7 dni od dnia, w którym je otrzymał, jeżeli w tym terminie nie wydał nowej decyzji w myśl § 29 ust. 3.

§ 31. 1. Terenowy organ administracji państwowej o właściwości szczególnej do spraw społeczno-administracyjnych stopnia wojewódzkiego w terminie 7 dni od otrzymania odwołania lub sprzeciwu utrzymuje w mocy lub uchyła zaskarżoną decyzję i wydaje nową decyzję albo przekazuje sprawę organowi, który wydał uchyloną decyzję, do ponownego rozpatrzenia i wydania nowej decyzji w terminie 7 dni.

2. W celu uzupełnienia dowodów w sprawie terenowy organ administracji państwowej o właściwości szczególnej do spraw społeczno-administracyjnych stopnia wojewódzkiego może przeprowadzić dodatkowe postępowanie albo zlecić jego przeprowadzenie organowi, który wydał decyzję; postępowanie to powinno zakończyć się

nie później niż przed upływem 14 dni od otrzymania odwołania lub sprzeciwu.

3. Po zakończeniu postępowania, o którym mowa w ust. 2, nowa decyzja w sprawie powinna być wydana w terminie 3 dni.

§ 32. 1. Jeden egzemplarz decyzji przesyła się niezwłocznie wraz z aktami sprawy do wojewódzkiego sztabu wojskowego za pośrednictwem wojskowej komendy uzupełnień, właściwej według siedziby terenowego organu administracji państwowej o właściwości szczególnej do spraw społeczno-administracyjnych stopnia podstawowego, który wydał decyzję. Wojskowa komenda uzupełnień przesyła decyzję do wojewódzkiego sztabu wojskowego w terminie 3 dni od jej otrzymania.

2. Po uprawomocnieniu się decyzji, o której mowa w ust. 1, szef wojewódzkiego sztabu wojskowego w razie:

- 1) uznania konieczności sprawowania przez żołnierza bezpośredniej opieki nad członkiem rodziny albo prowadzenia gospodarstwa rolnego — zarządza niezwłocznie zwolnienie go z zasadniczej służby wojskowej;
- 2) uznania żołnierza za jedynego żywiciela rodziny, kierując się potrzebami sił zbrojnych, stosownie do ustaleń Ministra Obrony Narodowej:
 - a) zarządza niezwłocznie zwolnienie go z zasadniczej służby wojskowej albo
 - b) pozostawia go nadal w służbie i jednocześnie zawiadamia o tym właściwy terenowy organ administracji państwowej o właściwości szczególnej do spraw zdrowia i opieki społecznej stopnia podstawowego w celu przyznania i wypłacania uprawnień członkom rodziny zasiłków miesięcznych.

§ 33. Terenowy organ administracji państwowej o właściwości szczególnej do spraw społeczno-administracyjnych stopnia wojewódzkiego może uchylić w trybie nadzoru decyzję, o której mowa w § 28 ust. 1, jeżeli wydana została z naruszeniem przepisów prawa. Przepis § 31 ust. 1 stosuje się odpowiednio.

§ 34. 1. W razie wniesienia przez żołnierza lub członka jego rodziny podania w sprawie, w której komisja poborowa wydała orzeczenie o nieudzieleniu poborowemu odroczenia zasadniczej służby wojskowej lub nieuznaniu go za jedynego żywiciela rodziny, a z podania wynika, że w okresie od wydania orzeczenia warunki, które uzasadniały wydanie tego orzeczenia, nie uległy zmianie — terenowy organ administracji państwowej o właściwości szczególnej do spraw społeczno-administracyjnych stopnia podstawowego wydaje postanowienie o odmowie wszczęcia postępowania i doręcza je, wraz z uzasadnieniem, osobie wnoszącej podanie.

2. Na postanowienie, o którym mowa w ust. 1, osobie wnoszącej podanie przysługuje w ciągu 7 dni od doręczenia postanowienia zażalenie do terenowego organu administracji państwowej o właściwości szczególnej do spraw społeczno-administracyjnych stopnia wojewódzkiego.

§ 35. Przepisy § 25—34 stosuje się odpowiednio do osób odbywających zastępczą służbę poborowych, zasadniczą służbę w obronie cywilnej oraz do studentów i absolwentów szkół wyższych odbywających długotrwałe przeszkolenie wojskowe.